

ھاۋكارى ماددى پارەپىدان بەبى سوو و لىۋەرگرتنەۋە

رىكخراوى نىودەولتەتى كۆچ IOM ھاۋكارى دارايى دەبەخشىت بۇ پائىشتىكىردىن فراوانكىردىن كار و بزىنسە بچووك و مامناۋەندەكان

- ئايا تۆ ھاۋلاتىيەكى عىراقى و خاۋەنكارىت؟
- ھەز دەكەيت كارەكەت فراوانتر بىكەيت يان كەسانى زياتر بىخەيە سەركار؟
- ئايا كار و بزىنسەك و پروژەيەكى دۆستى ژىنگەت ھەيە، يان دەتەۋىت كار و بزىنس و پروژەكەت زياتر بىكەيتە دۆستى ژىنگە؟
- ئايا لە ماۋە ۲ سالى رابردوو دا كار و بزىنسەكەت لە كاردابوۋە؟

ئەگەر ۋەلامى ھەموو ئەم پىرسىارانە "بەلت!" بوو،
بۇ زانىارى زياتر و ناو تۆماركىردن پەيۋەندى بىكە بەم ژمارانەۋە

۰۷۵۰۴۲۹۹۳۳۱

كات و كاژىرەكانى كاركىردن:	تەنبا لە:	ماۋە خۆتۆماركىردن:
۹:۰۰ سەرلە بەيانى تا ۲:۰۰ ى پاش نيوەرۆ	سنورى پارىزگاي ھەولير	۲۰۲۶/۱۱/۱۵ تا ۲۰۲۵/۱۲/۲۲

ئەو كار و بزىنسەكى كە بەشدارن لە بەرھەمھيئەتلى ئەمانەتى خاۋەۋە، يارمەتلى لە سندوقى EDF **ۋەرنىگرن:**

- شتومەكى سەربازى و/يان چەك
- پلاستىكى يەكجار بەكارھيئەت (كوپ، شووشە، كىسە، كەلوپەلى مەتبەخ، قاپ و قاچاغ)
- ماددە زىانبەخشەكان (بۇ نموونە، كحول، توتۇن، شىشە، قەيپ)
- ئاممىرى پزىشكى و پىداۋىستى پزىشكى
- مۆلىدەكان

پروسمە ھەلبىزاردن لە شەش قۇناغ پىكىدەت. دەبىت ھەر قۇناغىك تىپەرىنىت. ئەگەر كار و بزىنس و پروژەكەت ھەلبىزاردن،
كارمەندىكى رىكخراوى نىودەولتەتى كۆچ لە رىگە پەيۋەندى تەلەفۇنى يان كورتنەنامەيەكەۋە پەيۋەندىت پىۋە دەكات.

۱ نىشاندى ئارەزوو	۲ پىشتىراستكىردنەۋە شۇنى كار	۳ قۇرۇمى داۋاكارى	۴ سەردانى لىژنەتى ۋەبەرھىنان	۵ دانوستاندن و رىككەۋتن	۶ ھەلبىزاردن كۇتايى و ۋاژۇركىردن گرىبەست
-------------------	------------------------------	-------------------	------------------------------	-------------------------	--

رىكخراوى نىودەولتەتى كۆچ ھانى ئەو كار و بزىنس و پروژانە دەدات كە لەلايەن ژنان و خاۋەن پىداۋىستىيە تايبەتەكانەۋە
خاۋەندارىتتى دەكرىن يان بەرپەۋەدەبرىن بۇ ئەۋە داۋاكارى پىشكەش بىكەن.

بۇ بىيىنى چىرۇكى سەركەۋتنى خاۋەنكارەكان دەتوانن
سەردانى مالىپەرەكانمان بىكەن بە سىكانكىردن ئەم باركۆدە

بۇ زانىارى زياتر لەسەر بەخشىنى ھاۋكارىيە داراييەكە، سەردانى
مالپەرەكەمان بىكەن edf.iom.int يان كۇدى QR سىكان بىكەن.

خزمەتگوزارىيەكانى رىكخراوى نىودەولتەتى كۆچ بە تەۋاۋى بىيەرانبەرن، و ھەلبىزاردن بۇ
سندوقى كۇتايى لەلايەن لىژنەيەكى سەربەخۆۋە ئەنجامدەدەت. رىكخراوى IOM پابەندە بە
مامەلەكىردن بەرپەۋە لەگەل ئەو كەسانەكى خزمەتلىان دەكەين. ئەگەر ھەر كارمەندىك
يان كەسىكى رىكخراوى IOM بەناۋى رىكخراۋەكە داۋا پارە، خزمەتگوزارى، يان كارى نەشپاۋى
لە تۆ كىرد، يان ھەر جۆرە بەرتىلىكى پىشكەشكىرد، تىكايە دەستبەجى ئەمە راپۇرت بىكە بە
پەيۋەندىكىردن بە ژمارە (80012525 – بۇ ھىلى خۇرايى) يان (0662112525 – ھىلى ئاسايى). لە
يەكشەممە تا پىنجشەممە، لە كاتى دەۋام كاترەمىر ۸:۰۰ بەيانى تا ۰:۳۰ ئىۋارەيە.

پۆرههكانى شايسته‌بوونى پيدانى به‌خشينه داراييه‌كه

- ئەو كار و بزىسانەى كه كەمترین پۆرهه‌كانى هەلبژاردنى خوارەوه‌يان تێدايه دەتوانن داواكارى بۆ وەرگرتنى هاوكارىيه داراييه‌كه پێشكەش بكەن، ئەگەر هیچ كام لەم پۆرهه‌رانەى خوارەوه‌ى تێدانه‌بوو، ئەوا دەبێتە ھۆى ڕەتكردنەوه‌ى داواكارىيه‌كه‌ى كار و بزىسانە‌كه:
- پۆيوسته له ئىستادا كار بزىسانەكه له نىوان 1 بۆ 50 كارمەندى هەبێت. (ئەمە بۆ دانانى كار و بزىسانى پۆيوست نىيە).
 - پۆيوسته لانىكەم كار و بزىسانەكه ۲ سال بێت له كار دا بێت. (بەلایەنى كەمەوه، ۱ سال بۆ ئەوانەى كار و بزىسانى تازەن).
 - پۆيوسته كار و بزىسانەكه له لايمەن عىراقىيه‌كه‌وه خاوەندارىتێ بکړیت و بەرپۆه‌بەردریت.
 - پۆيوسته بکەوتە چوارچۆه‌ى يەکیك لەم پۆلانى كار و بزىسان:
 - دۆستى ژینگە (كار و بزىسانى ژینگە‌دۆست)
 - ئەو كار و بزىسانەى كه پلانىان هەيه بۆ گۆرینی شىوازی کارکردن‌يان بۆ ئەوه‌ى بىنه دۆستى ژینگە.

چۆن كار و بزىسانەكان هەل‌دەبژێردرێن؟

رێكخراوى نۆوده‌ولەتێ كۆچ (IOM) سیستەمێكى خاڵپێدان بە‌كار‌ده‌هێنێت كه تێیدا ئەو زانیاریانەى كه لەلایەن خاوەن‌كارەكه‌وه پێشكەش‌كەرتێن هەل‌دەسەنگێندرتێن، ئەو كار و بزىسانەى كه زانیاری راست و دروست / پەيوەندیداریان پێشكەش‌كردووه، ریزبەندى بەرزتریان له خاڵپێدانەكه دەبێت و زیاتر دەر‌فەتێ هەلبژاردن‌يان دەبێت.

پۆرهه‌كانى هەلبژاردن	پەيوەندیدار بوون
ئەو بره‌ پارەيه‌ى كه لهرێكخراوى IOM داواكراوه	• دەتوانیت داواى بره‌ پارەيه‌ك بكەیت له نىوان ۱,000,000 دینار بۆ ۳9,000,000 دینار و سەر‌ووى ۳9,000,000 دیناریش بۆ حال‌تە‌شاز و ھۆكاردارەكان. • ئەو بره‌ پارەيه‌ى كه داوا دەكەرت پەيوەندى بە پۆيوستى ئیش و كار و چالاكىيه‌كانى فراوان‌كردنى كار و بزىسانەكه‌وه هەبێت. • پلانىكى باش و ڕوون و وردى فراوان‌كردنى كار و بزىسانەكه دەر‌فەتێ هەلبژاردن زیاد دەكات بەبێ لەبەر‌چاو‌گرتنى بره‌ پارەيه‌ پۆيوست و داواكراو بە مەرجێك داواكردنەكه واقیعی ڕەوا بێت.
ئەو بره‌ پارەيه‌ى كه خاوەن‌كارەكه خستوو‌پەتەر‌وو كه خۆى بەشداری پێدەكات و دە‌بخاتە ناو‌كارەكه‌وه	• تا بره‌ پارە هێنراو له لايمەن خودى خاوەن‌كارەكه بۆ ناو‌كارەكه زیاتر بێت، ریزبەندى كارەكه له خاڵپێدانەكه بەرزتر دەبێت.
كۆى ژمارەى كارمەندە‌كانى له ئىستادا	• پۆيوسته ژمارەى ئەو كەركارە‌رانەى كه هەيه بە وردى بەریت چونكه رێكخراوى نۆوده‌ولەتێ كۆچ له قۇناغە جياوازه‌كاندا پشتر استكردنەوه بۆ ئەوه‌ دەكات. • نايت له كۆى ژمارەى كارمەندان خاوەن‌كارەكه خۆى هە‌ژمار بكات. • پۆيوسته خاوەن‌كار ئەو پۆستانەى كارەكه‌ى بكات كه درێژ‌خايەن، و ھەر تەنیا كارى ئاسايى لەخۆ نەگرتیت كه لەسەر بنەماى پۆيوستى خراونەتە سەر‌كار.
ژمارەى ئەو كارمەندانەى كه پشنيار‌كراوه زياد بكړت	• رێكخراوى نۆوده‌ولەتێ كۆچ ئەو داواكارىيانە لەبەر‌چاو دەگرتیت كه توانای زۆرتریان هەيه بۆ ڕەخساندنى ھەلى كارى زیاتر له بەرانبەر ئەو هاوكارىيه مادىيه‌ى كه داوا دەكەرت. • دەبێت پلانى فراوان‌كردنى كارەكه بنەمايه‌ك بێت بۆ دیاری‌كردنى ژمارەى ئەو كارمەندە زيادانەى كه پۆيوست دەبن، بۆيه تا تێچوووى فراوان‌كردنەكه زیاتر بێت، دەبێت بە شىو‌پە‌كه‌ى دروست و واقیعی ھەلى كار زیاتر بره‌خسێنێت. • ژمارەى ئەو كارمەندانەى كه دواى تەواوكردنى پلانى فراوان‌كردن دەخړتێن سەر‌كار. • دەبێت كارە پشنيار‌كراو‌كان درێژ‌خايەن بن (لانى كەم دەبێت خستنه سەر‌كار بۆ ماوه‌ى ۱۲ مانگى بن) بە‌لام جۆرى دىكه خستنه سەر‌كارىش بە‌پێى حال‌تە‌كان قبۇلكراون. • دەبێت لەر‌ووى مووچەى فەرمانبەرانی ئىستا و داھاتوو پابەندى پيدانى بره‌ كەمترین مووچەى ياسايى بێت.
تێكراى قازانجى مانگانە	• پۆيوسته خاوەن‌كارەكه بە‌وردى باسى تێكراى قازانجى مانگانەى بكات، چونكه ئەو قازانجە كه بە‌شىو‌پە‌كه‌ى ڕوونتر كار و بزىسانەكه بە‌دەست‌پە‌هێنێت بەو مانايە‌يه‌ كه ئەو كار و بزىسانە بە‌رده‌واھە و توانای فراوان‌بوونى زیاترى هەيه. • قازانجى مانگانەت بە كەم يان زياد مەزەندە مەكه چونكه ئەمە لەلایەن رێكخراوى نۆوده‌ولەتێ كۆچ له قۇناغە جياوازه‌كاندا پشتر استكردنەوه بۆ ئەوه‌ دەكات.
بە‌ھاى ئەو قەرزانەى كه لەسەرت ماون	• پۆيوسته خاوەن‌كارەكان تەنیا باسى قەرزی بازرگانی بكەن. • دەكەرت قەرزه‌كه له داينكەران، خاوەن خانوو، بزىسانەكانى تر، بانك و داينكەرى خزمەتگوزارىيه‌كان بێت. • ھەبوونى قەرز بەو مانايە نىيە كه ناتوانیت داواكارى پێشكەش بكەیت و بەو مانايەش نىيە كه تۆ لەبەر‌چاو نەگيریت.
تەمەنى كار و بزىسانەكه بە سال	• چەند سالە كار و بزىسانەكه كاردەكات. ئەمەش ئىشكردن و بە‌رده‌وام‌بوونى كار و بزىسانەكه لەو‌تە‌ه‌ى له دامەزراندنەوه دەگرتێهوه.
سالانى ئەزموونى خاوەن‌كار	• ژمارەى سالانى ئەزموونى خاوەن‌كار كه لەو بوارەدا ھەيه‌تى، ئەو ئەزموونەى كه ھەك كارمەندێك له كار و بزىسانەكانى تردا بە‌دەستى ھێناوه دەگرتێهوه.
بارى ياسايى كار و بزىسانەكه لەر‌ووى تۆمار‌كردنەوه	• پۆيوسته كار و بزىسانەكه له يەكێك لەمانەى خوارەوه تۆمار‌كرايێت: وەزارەتى بازرگانی و وەزارەتى پيشە‌سازى و وەزارەتى تەندروستى و ژورورى بازرگانی و ژورورى پيشە‌سازى. • ئەو كار و بزىسانەى كه تۆمار‌نە‌كراوان ھېشتا مافى ئەو‌يان ھەيه داواكارى پێشكەش بكەن بۆ وەرگرتنى هاوكارىيه مادىيه‌كه و لەبەر‌چاو دەگيرت، بە‌لام ئەگەر ئەو هاوكارىيه مادىيه‌يان پي‌دريت، ئەوا پۆيوستە كار و بزىسانەكه تۆمار بكەن ھەك بە‌شێك له پلانى فراوان‌كردنى كار و بزىسانەكه.
رەگەز كەسى داواكار	• زۆر ھانى ئەو كار و بزىسانە دەدەين داواكارى پێشكەش‌كەن كه خاوەنە‌كانيان ژن و ئەو كار و بزىسانەى خاوەنە‌كانيان پياون بە‌لام زۆر يەنى كارمەندە‌كانى ژن.